

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész. évre 4 frt, félévre 2 frt. negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr. Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.	Felelős szerkesztő és laptulajdonos: ISSEKUTZ JÁNOS. Nyomtató és Kiadó: Papp György. Gyulafehérvárt.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda. Gyulafehérvárt. Hirdetések díjszabály szerint.
---	---	---

Oláhnép gyűlés.

A Tribuna folyó évi ápril 8-ik számában „Adunarea oprita in Alba Julia” című cikkében behatóan foglalkozik azon gyűléssel, melyet az előleges engedély megszerzése nélkül a románok folyó hó 5-ére Gyulafehérvárra hívtak össze.

Nem szólalnánk fel ezen cikk ellen, hisz mindenkinek alkotmányos joga az, hogy a való tényállást hirlapi közlemény tárgyává tegye, ha abba a magyar nemzet s különösen a közigazgatás ellen több oldalú sértést és valótlanságot nem találunk. —

Mindenekelőtt azonban a valódi tényállás helyreállítása okából constatálnunk kell azt, hogy azon állítólagosan összehívott gyűlés betiltva nem lett, hanem a valódi tényállás szerint a gyűlés megtartására engedély nem adatott.

Mi elismerjük azt, hogy mindenkinek van gyűlekezési joga. De csak akkor, ha a gyűlés tárgya tiszta és határozott, — továbbá ha azok, a kik összehívják azt, a hatóság előtt ismeretesekek.

Ezen kellékek mindenesetre szükségesek, — a hatóságoknak kötelességük arról, hogy a gyűlés minden személyes bosszu kielégítése nélkül fog megtartatni, meggyőződni, különben azon nagy felelőség, mely ily esetben gyakran előfordulható okokból fölmerülhet, egyenesen őket terhelheti.

Utána jártunk a dolognak és így megtudtuk azt, hogy a gyűlés a román nemzeti párt nevében és megbízásából lett összehívva.

Ha tárgyilagosaak maradunk, kérdezhetjük azt, hogy vajon Magyarországon ily párt létezik-e? — felelet: nem. —

Ha tehát nem létezik, következés az, hogy annak nevében senki fel nem léphet, el nem járhat, gyűlésezéseket nem tarthat, — de annak részére egyetlen politikai hatóság sem adhat engedélyt.

Nem elégedtünk meg ezzel, hanem tovább kutatva azon szabálytalan, eljárást kellett tapasztalnunk, hogy a gyűlést összehívók, a meghívókat jóval előbb becsátották ki, mint arra az engedély a politikai hatóságtól megadatott, megtagadtatott.

Constatálnunk kellett azonban azt, hogy a gyűlés nem lett felosztatva, hanem egy meg nem engedett gyűlés megtartása lett betiltva.

Ez a való tény, ennél többet senki sem képes a hivatalos eljárás elferdítése nélkül rossz akaratral vagy saját hibáinak elpalástolásával megállapítani. —

Meg vagyunk mi már azzal szokva, ’s talán nem is jön ujság számításába az, hogy minden ilyen alkalommal a románok részéről a magyar nemzet és különösen a kormány eljárása ellen szórt szitkokkal találkozunk, — s éppen azért, mert ily alkalommal, de különben is titkon vagy nyilvánosan akadnak a tiszta erkölcsű népek hamis apostolai, nagyon helyesnek találjuk azt, miszerint mindannyiszor a kellő elővigyázat, valahányszor ily nagyobb mérvű gyűlekezésnek jelét látja a hatóság — megtéteit, e helyen különösen értem Gyulafehérvárt; ezen elővigyázatnak megtétele szükséges volt, mert részben az összegyűlt nép befogadására kellő tér a város határán belül nem található, részben a már előbb, ha nem is akaratosan, — de talán vigyázatlanságból a román nép irástudatlan és olvasni nem tudó népe már annyira ingerülté volt téve, hogy a következményektől tartani lehetett volna.

Már pedig bármiként gondolkodjanak a román nép vezetői, meg kell tanulniok azt, hogy Magyarország határán belül annak minden egyes polgára kötelezve van arra, miszerint az ország törvényeit nemcsak ismerje, hanem azt meg is tartsa, kötelezve van arra, miként a nemzetiségi surlódásokat elenyésztesse, sőt kötelessége mint ennek egyenjogu polgára a törvények tiszteletben tartása mellett magát minden államellenes ágítatiótól visszatartani.

Alsófehérmegye közgyűlése.

Vármegyénknek ápril hó 4-én tartott igen népes és élénk közgyűlésének első tárgya elhunyt nagy hazánk fia Kossuth Lajos pótolhatlan elvesztése feletti gyászunk méltó kifejezésre hozatala volt.

A közgyűlés állva hallgatta meg Csató János alispánnak mélyen átértett és meghatottságtól remegő hangon előadott gyönyörű emlékbeszédét, — és elhatározta, hogy részvétének jegyzőkönyvileg ad kifejezést, a családboz pedig részvétiratot intéz. Török Bertalan főjegyző olvasta fel ezután a tollából kikértült részvétiratot, — mely imaszerit, valóban befejezett költői munka mély hatást gyakorolt a jelenvoltakra.

Miután a közgyűlés megható módon énként áldozott a kegyeletnek, áttért a napirend többi tárgyaira. Egyik fontosabb tárgyát a közgyűlésnek a magyarizációs járási főszolgabírói állásnak választás útján való betöltése képezte, — de míg a kijelölt bizottság (Zeyk Dániel főispán elnökle alatt Dr. Mohay, Szalánczy, Kovács és Barta) tisztikben eljártak, addig az alispán vezetése alatt megkezdődött a szolgabírói járáások és járásbíróságok területe és székhelyének lehatározzhangba hozatala tárgyában a vita.

Köztudomásu, hogy e tárgyat a belügyministernek egy leirata hozta napirendre, ki a járásbíróági és szolgabírói területek és székhelyek összhangbahoataltát és azonosítását sürgette, minthogy vármegyénkben a marosújvári járás kivételével a járásbíróságok és szolgabírói járáások területileg és székhely tekintetében is különböznek. Ezért a belügyminister ajánlja, — hogy e területi különbségek új beosztás által osztatassanak el, a szolgabírói székhelyek pedig tétessenek át a járás-

TÁRCZA

Kossuth emlékezete.

A déli szellő enyhe lágy fuvalma
A rémbirt keblünkön már elzokogta,
S szemünkre és lelkünkre ráborult
Örökhomály gyanánt: Meghalt Kossuth!

Meghalt Kossuth!... Gyászkönyvink tengerébe'
Ninesen — hol megpihenjünk — zöld sziget,
Reménytelen vet hány a bős hullám...
Árván maradt szegény magyar hazám!...

... És megcsördül az éjjeli setétbe'
A szolgaság rémületes bilincse
Hozzá az ének bús kíséretét
Megadja nyögve a milliónyi nép!...

De hah... mi zúg?... mi élet hatja úgy át
A bármás bércz és négy folyam honát?
Ott „esküsznek, hogy szabadok leszünk!“
Emitt jobbhágyt — testvért ölel keblünk!

S ki az, ki mint az első nyári napfény
Szabadságunknak gyászegén feltűnván,
Éltet lehelet körül és lángszava
Alatt minden bilincs lepattana!...

A szó az égbe vágyott és az eszme,
Hogy onnan lelkesítsen új életre,
S ki az, ki az elmét bilincsetől,
A százados nyomástól menté föl?...

S ki az, ki népét fényes diadalra
Vezette a félistenek harczába?...
Ki az, ki lelkét nemzetébe át
Önté s imádtá úgy a szent hazát?...

... A fényes harcra gyászfátyol borúl...
Elesendesül... Világos és Segesvár
Szabadságunk temetői lettek,
S ti ott nyugosztok nagy félistenek!...

... S ki az, ki elnyomásunk éjszakáján
Virrasztott ébren nemzetének álmán...
S ki az, ki éltető sugárral
A tél után új életre hiva?...

És most ledőlt... Lehullt a legszebb csillag!...
De elvilágít messze századokra
Apátlannul kell is bár küzdenünk,
Emlékéből táplált honszerelmünk!
Holler Lajos.

Kossuth-gyász.

Nem tudja az ember hamarjában, hogy a közönnyösség szállotta-e meg a sziveket, vagy a takarékoság oly foku szelleme foglalta-e el a lelkeket, melyet már erénynek nevezni nem lehet? de annyi bizonyos, hogy vala egy város a Királyhágón innen, mely — a mi a külsőt illeti, mert a szív érzelmeit eredetiben nem láthatom — Kossuth Lajost nagy általánossággan sem gyászoló meg.

Hogy félre ne értsenek, röviden meg kell örökítenem, hogy mennyiben tett eleget városunk a Kossuth Lajos iránt tartozó kegyeletnek és mennyiben nem.

Hogy a város jegyzőkönyvileg fejezte ki Kossuth elhalálózása alkalmával igazi részvétét, hogy szobrára 200 frtot felajánlott, oly dolog, a mi teljes elismerésünket méltán megérdemli.

Hogy a városháza, a róm. kath. főgymnasium, Szt. István fővelde, a Jericho (paptanárok lakása), a luther. és reform. egyház, ipartestület fekete zászlóval fejezte ki benső fájdalmát, mások közönyösségével szemben a legnagyobb dicséretet érdemli meg. Hanem, hogy nem akadt egyetlen ember, (mert azok testületek valának) ki házára vagy lakására legalább egy méternyi fekete zászlót kitegyen, ezen — nem tudom, csodálkozzék-e az ember vagy boszankodjék? A meghatottság első — nehezebb perczei már elmúltak, úgy hiszem, e dolog feiemlítésével a kegyeletet nem sértettem meg.

Az állami hivatalok eljárását pedig, felsőbb parancs kényszerítő hatása miatt — értem. Feleljenek érette Isten s ember előtt a mi bálás minisztereink...

Még csak a f. hó 8-án lefolyt gyászünnepélyről emlékezem meg röviden.

Az erdélyi róm. kath. status autonómiaja megmentette, hogy úgy mondjam — városunk becsületét, a mennyiben nem lévén a r. k. status tanára állami hivatalnok, Csáky rendelete, mely az iskolákban vagy az iskolák által rendezett Kossuth gyászünnepélyt eltiltotta, őt nem kötötte meg. Így történt, hogy f. hó 8-án (vasárnap) a fiatalság — a tanári kar vezetése mellett gyász-szalaggal bevont nemzeti zászló alatt bevonult a „Nap“ vendéglő üvegtermébe, hogy a nagy közönség részvéte mellett fejezze ki a magyar szív nagy keservét s ő maga is a magyar nemzet felejthetlen gyászához járuljon.

birósági székhelyekre. — Mint követendő irányelveket hangoztatja a belügyminister, hogy a kis-enyedi járás székhelye Konezáról, Vizaknára; a verespataki járásé Verespatakról — Abrudbányára; a magyarigeni és alvinczi járásé Magyarigen és Alvinczről Gyulafehérvárra helyezessék át. Minthogy hét szolgabírói járás és csak hat járásbíró van a megyében, az egyik szolgabírói járás megszüntetendő lenne, — avagy ha ezt közigazgatási szempontok tiltanak, a rendezés aként eszközözendő, hogy két egész szolgabírói járás tartozzék egy járásbíróshoz, — de az semmi esetre sem engedhető meg, — hogy egy és ugyanazon szolgabírói járás községei igazság szolgáltatási tekintetben két járásbíróshoz tartozzanak.

Az állandó választmányának Török Bertalan főjegyző által előadott és indokolt javaslata a feladatot aként oldja meg, hogy nem szüntet meg egy szolgabírói járást sem, — nem is oszt be két szolgabírói járást egy járásbíróshoz, — hanem Alvincz székhelyével egy új járásbírói járást tervez; Konezáról a szolgabírói székhelyet Vizaknára teszi át: — a balázsfalvi szolgabírói járásból négy községet (Szászcsanád, Kiskerek, Sorostély, Csiesóholdvilág) a vizaknaihoz, viszont a vizaknai járásból hat községet (Drassó, Koneza, Kútfa, Oláh-Girbó, Spring, Vingárd.) az alvinczi járáshoz csatol; Magyar-Igenben, Alvinczen, Verespatakon a szolgabírói székhelyeket meghagyja, a gyulafehérvári kir. járásbíróshoz pedig az alvinczi járás helyett, a magyarigeni járásnak eddig más járásbírókhoz tartozott 20 községet osztja be.

Dr. Mayer Ödön saját és társai nevében ezzel szemben vagylagos határozati javaslatot terjeszt elő, melynek első része szerint a statusquo egyelőre fenntartandó.

Indokul felhossa, hogy a vármegye jelen hosszúság, szabálytalanság, ki és beszűkölésekkel tarkított alakjában helyesen észszerűen a véglegesség jellegével be nem osztható. Általános megyekikerekítés nélkül a megye határain belül való elrendezkedés csak provisorium volna, melynek pillanatnyi előnyei távolról sem egyensúlyozzák a többszörös változtatással járó rázkódásokat és hátrányokat. — Meg kell tehát várni a megyekikerekítést, mely a kúszóhöz levő közigazgatási államosítással egyidejűleg feltétlenül napirendre kerül. Ova int az ideiglenes félremunkától.

A beadott határozati javaslat reámutat arra, — hogy a közvetlenül Nagyszeben mellett fekvő Vizaknai járásbírói területe kellően kikerekítve Szebenmegyéhez és a nagyszebeni kir. törvényszékhez lesz csatolandó, — míg a Nagyszebenről távol eső, de Gyulafehérvártól alig öt negyed órára fekvő Szászsebes és járása Alsófehérmegyébe lesz bekebelezendő.

E kikerekítés előbocsátása nélkül helyes, végleges területi beosztás nem képzelhető, míg, ha ez megtörtént a kisenyedi járásból megyénknek marad pár község a balázsfalvi, szászsebesi és alvinczi járasokba észszerűen beosztandó.

Az indítvány második része részletesen kidolgozott tervezetet tartalmaz, miként lenne a megye, jelen határain belül lehető észszerűséggel beosztandó.

Kifejti indítványozó, hogy kis-enyedi járásnál a járásbírók és szolgabírói járasok egységesítésének elve keresztül nem vihető. — A vizaknai járáshoz átcsatolnak kívánt négy község fekvésénél és összekötéseinek fogva Balázsfalvától el nem szakítható, sőt ellenkezőleg, ha javítani akarunk a jelen helyzeten, — igazságszolgáltatási tekintetben is a balázsfalvi kir. járásbíróshoz lennének beosztandók. — A székhely különben jelentéktelen, de a járásnak központját képező Konezáról Vizaknára, utóbbinak határszéli fekvése miatt át nem helyezhető, sem pedig: az előadói tervezetben említett hat község Vingárd, Oláh-Girbó stb.

És elsirattuk — lélekben egymás nyakába borulva, a mi jó Kossuth apánkat. Csendes áhítattal hallgattuk meg a „Hymnus” elnevezését, „Tavaszelmult” szomorú nótáját, az alkalmi verset, a Kossuthról való megemlékezést, Abrányinak „Kossuth hazajött” cz. költeményének elszavalását, „Szomorúan szól a magyar nóta” énekét, úgy, hogy az ünnepély szép komolysága a halhatatlan Kossuth Lajos iránti kegyelet felébresztésére a szó teljes értelmében alkalmas vala.

Az ifjuság is törekedett — és pedig eredményesen — hivatásának eleget tenni, úgy általában, mint egyenkint.

Nem akarom az egyeseket nagyon kitüntetni, de mégis meg kell emlékezniem Holler ügyes szavaltáról, Felszegi Lajos czimbalom játékaról — melyet Joksman és Pásztor szépen kísérték — Felszegi esinos felolvasásáról és Frits szavaltáról (Hollertől).

Végre elismerés illeti Papp György püsp. lye. nyomdász, ki ingyen nyomtatvánnyal — és Fogolyán István kereskedőt, ki a pódium díszítésére szolgáló gyász felszerelésekkel járult a gyászos ünnepélyhez.

Ab.

— **Különös párbaj.** Nem férfiak állottak a párbajnál egymással szemben. A férj és a neje. Denning festő vivott Memphisben párbajt a feleségével. Féltékenység és súlyos sértés volt az oka. Az asszonynak a karjába, a férjének a bordái közé fúródott a golyó. Így írja ezt egy amerikai újság. A dolgot nem muszáj okvetlenül elhinni.

a vizaknai kir. járásbíróshoz helyesen nem csatolható, mert ezek igen észszerűen és jól voltak s vannak aközül gyulafehérvári kir. járásbíróshoz beosztva, mely város a községeknek természetes központját és piacát képezi.

Az alvinczi szolgabírói járás székhelye Gyulafehérvárra helyezendő át, nemhogy Alvinczen új járásbírói állíttassék fel. (Nagy zaj, ellenmondások: „Látszik, hogy gyulafehérvári.”) Szónok apostrofálja a közgyűlést, hogy helytelenül bír, de mégis hozzáfér a localpatriotismus gyanúja, — azonban folytatja, emeltebb hangon — Hieronymi belügyministert, ki elsőnek vetette fel a székhely áthelyezésének kérdését, csak nem fogja senki azzal vádolni, hogy leiratát Gyulafehérvár iránti localpatriotismus befolysolta.

Kifejti ezután, hogy úgy az alvinczi, mint a magyarigeni járásnak Gyulafehérvár természetes központja, — az alvinczi, járásbírói pedig chimára, halva született eszme, — mert Alvincz község négy járásbírói (Gyulafehérvár, Szászsebes, Szászváros, Algyógy) által alkotott négy szögben fekszik alig hét községgel, minek folytán Alvincz központtal még parányi járás sem alakítható.

Nagy hatással támadja az előadói tervezetet, mely Gyulafehérvárnak ugyszólván elővárosát Maros-Váradját, továbbá a Gyulafehérvártól alig fél órára fekvő Csüged, Poklos, Drombár, Oláh-Herepe, Strázsa stb. községekből alakít alvinczi járásbírói járást; reámutat, hogy oly községek is oda tervezetnek, mint Tété stb. — melyeknek Gyulafehérváron keresztül kellene Alvinczre vándorolniuk — végül kimutatja, hogy a helyes igazságügyi politikával sem egyeztethető össze, ily apróbb kir. járásbírói felállítás, melynek a vele járó dologi kiadásokkal arányban álló peranyag sem áll rendelkezésre.

Ajánlja, hogy a magyarigeni járás, gyulafehérvári járássá alakíttassék át Gyulafehérvár székhelyével. Magyar-Igen jelentéktelenségénél, természeti fekvésénél, közlekedési utai hiányosságánál fogva nem alkalmas központul szolgálni, míg Gyulafehérvár az összes kelleket egyesíti magában. — Nem indokolható, hogy a sokkal jelentékenyebb nagyobb Zalánának M. Igen legyen a szolgabírói központja. Zalán és környéke maga is azt kívánja, hogy úgy közigazgatási mint igazság szolgáltatási tekintetben Gyulafehérvárhoz osztsassék be.

A zajos ellenmondásokkal félbeszakított, de a benne rejlő igazságnál fogva mégis nagy hatást keltett beszéd után Bunea Agoston balázsfalvi kanonok állott fel kijelentvén és részben ki is fejtve, hogy az utóbbi határozati javaslatban foglalt területi beosztást sokkal helyesebbnek és észszerűbbnek látja, mint az előadói javaslat által észleltet, minek folytán dr. Mayer határozati javaslatát magáévá teszi azon hozzáadásal, hogy Szászcsanád községe is hagyassék meg a balázsfalvi körben.

Zeyk Gábor látja, hogy a jelen helyzet javításra szorul, — ha nem lehet is e pillanatban gyökeresen és mindenben segíteni, — de a mit bár részlegesen, is javítani lehet azt nem odá zná el.

Dr. Mohay Sándor országgyűlési képviselő, ki kizárólag a megyegyűlésen való részvételt céljából utazott le Budapestről, két, egyformán részletes javaslatot lát maga előtt, — melyek közül ő általánosságban inkább a Dr. Mayer és társai által benyújtotta tenné magáévá, — de hiszi, hogy a két javaslat egybevetése által még jobbat és észszerűbbet lehetne elérni. — Anélkül tehát, hogy az ügy érdemébe becsátkoznék, minthogy a bizottsági tagok e nagyfontosságú ügy részleteit kellően nem ismerik, de egyszeri előadásra meg sem ismerhették, hasznáti indítványt tesz. — Nem érti különben azon animositást, melylyel Dr. Mayer indítványát különösen ennek Gyulafehérvárra vonatkozó részét fogadták, — mert itt nem egyes városok, vagy községek speciális érdekeiről — hanem közérdekről van szó és Gyulafehérvár bizonyára legkevésbé gyanúsítható azzal, hogy saját érdekeit tolja előtérbe, midőn éppen Gyulafehérvárról származik azon határozati javaslat, — mely szembe a belügyminister azon kijelentésével, hogy Gyulafehérvára két szolgabírói székhelyet óhajt, — a jelen állapot fenntartását javasolja, — tehát azt, hogy maradjon Gyulafehérvár egyelőre szolgabírói székhely nélkül. — Ezen elvitázhatlan tény a legfényesebben documentálja Gyulafehérvár és a határozati javaslatot beadók önzetlenségét és tárgyilagosságát.

Dr. Gál Béla: Történelmi tény, hogy az ország a városokban birja központjait. Fejlődésének léteapját. Az előadói javaslat Gyulafehérvárnak egyenesen gyengítését célozza, — pedig Gyulafehérvár szab. kir. város vidékének természetes tevékenénél fogva központja, és fejlett ipara és kereskedelménél fogva az egész megyének emporiuma. (Nagy zaj, ellenmondások).

Dr. Hoszu László balázsfalvi kanonok miután pár szót románul beszélt, ékes magyar nyelven kifejti, hogy mely okokból járul ő Dr. Mayer határozati javaslatához és miért teszi magáévá Dr. Mohay hasznáti indítványát is. — Ezen beszéd úgy tartalma, mint rekordettség, valamint szónok szép előadás képességénél fogva egyike volt a legsikerültebbeknek.

Gróf Bethlen Sándor az állandó választmány javaslatához csatlakozik és már elvileg ellenez minden hasznáti, míg Dr. Kovács Ödön, bár általánosságban szintén az előadói javaslat mellett foglal állást, sőt az ellenjavaslat némely részletével polemizálóg foglalkozik, mégis tekintettel a tárgy nagy fontosságára és hogy az kellően előkészítve, megérlelve nincs Dr. Mohay hasznáti indítványát elfogadja.

Életrévaló eszmét vetett fel Oroszán László, ki azt kívánja, hogy minden járásból kiküldendő bizal-

mi férfiakból alakíttassék egy bizottság, mely a tárgyat előkészítse. Mi tovább menve e mellett még azt is óhajtánók, hogy mindegyik község saját kebelében önállóan is megvitassa saját hovatartozandóságának kérdését, — mert elvégre is mindegyik község legjobban tudja saját bajait és a községek képviselőtestületeinek ez irányu határozatai becses anyagot nyújtanának, mindenestre pedig méltánylást érdemelnének e nagyfontosságú kérdés megoldásánál.

Kovács Gyula nagyenyedi polgármester úgy véli, hogy mindkét javaslat egyes vidékek érdekeit tolja előtérbe, — de a Dr. Mayeré sokkal nagyobb mértékben mint az előadói javaslat. Visszapillantást vet Nagy-Enyed történeti multjára és hogy e város mennyire emelte Alsófehérvármegye tekintélyét. Különösen Dr. Mohayval szemben, — ki egy a gyulafehérvári törvényszék székhelyének bizonytalanságára célzó megjegyzésre azt viszonozta, hogy a törvényszék székhelyének kérdésével a megyei székhely kérdésre is napirendre kerül — kiemeli szónok, — hogy e témát kár volt megérinteni, — mert Gyulafehérvár és Nagy-Enyed soha sem versengtek egymással, hanem békében megfértek. (A véd Jákó közbekiált: nem áll, hiába titkolják.)

Török Bertalan zárbeszédében elsősorban tiltakozik azon vád ellen, mintha az általa védett tervezet Gyulafehérvár gyengítését, célozná avagy egyáltalán helyi érdekeket képviselne. A javaslat elvekre van alapítva és főként azon elv van keresztülve, hogy a hosszú időközön át a megyében képződött kisebb központok fenntartassanak. Ellenzi a hasznáti, mert a tervezet kellő tárgyalás és alapos tanácskozás eredménye. Különben is harmincz napon belül mindenki megteheti észrevételeit.

Nem állítja, hogy a tervezet abszolút jó, — mert a megye határvonala a bizottság működésének tervezésének is határt szabott, de állítja, hogy a jelen helyzet a tervezet elfogadása által javul. A balázsfalvi szónokokkal szemben megjegyzi, hogy egyes községekre nézve a részleteknél lehet változtatásokat eszközölni. (Nabene részletes tárgyalás nem volt.)

Dr. Mayer zárbeszédében polemizál az ellentétekkel és hivatkozással a Dr. Mohay által kifejtett elutasítási magáról és társairól azon vádat, mintha őket lokális érdekek vezették.

Hogy az előadói javaslat éle Gyulafehérvár ellen irányulna — ezt ő nem mondotta, mert elhiszi előadónak, hogy Magyar-Igen és Alvinczet erősíteni, nem pedig Gyulafehérvárt gyengíteni akarja, — de ha valakire e javaslat más impressiót tesz, — tekintettel azon tényre, hogy az előadó a belügyminister által Gyulafehérvára tervezett két szolgabírói székhely helyett Gyulafehérvárnak egy szolgabírói székhelyet sem juttat, sőt a gyulafehérvári járásbírói területének nagy részét Alvinczhez csatolja — hát ezen tényre szemben érthető és menthető az ellenkező felfogás is. Magáévá teszi Dr. Mohay hasznáti indítványát, mert nem leszavazás utáni 30 napon belül kell a bizottsági tagoknak a tárgy kellő ismeretét megszerezniök, hanem szavazás előtt.

Mint előrelátható volt a közgyűlés nagy többséggel az előadói javaslatot fogadta el. — Nem lenne azonban teljes az ülés képe, ha megelégedneznék Dr. Téri Ödönöl, ki mint „közbeszólnok” nagy tevékenységet fejtett ki. Hisszük, hogy a belügyminister is közbeszólt még! . . .

Ezután még csak Csuka Domokos magyarigeni főszolgabíró megválasztását várták meg a bizottsági tag urak nagy része. Csuka választása egyhangú volt és a hosszasan tartó éljenzés bizonyítékul szolgált a fiatal főszolgabíró közkeletességének. — Mi is üdvözöljük a főszolgabíró urat, kinek a belügyminister inteniója szerint Gyulafehérvár lesz a székhelye.

A tárgysorozat többi részét kevesen és csekély érdeklődés mellett tárgyalták le, — pedig a megyei mérnöki hivatal tervbe vett felállítására több figyelmet és érdeklődést érdemelt volna. Az ügyet előkészítő bizottsághoz utasították.

IRODALOM.

* **Az Athenaeum Képes Irodalomtörténete**-ből (szerk. Beöthy Zsolt) megjelent a 18-ik füzet az előbbiekhöz hasonló gazdag tartalommal és kiállítással. Kiemeljük mindenekelőtt a nagyszerű színes mellékletet: Kinizsiné Magyar Benigna imádságos könyvének, az u. n. Festetichkódexnek, 2 ik, kezdő-lapjáról vett gyönyörű facsimilét, melynek kezdetűjében a kisded-Jézust tartó szüzanya, a lap alján a tulajdonosnak angyalok által tartott czimerképe látható élénk színezésben. A szöveghez a fedő lap nyújt magyarázatot. — A füzet tartalmilag is nagyon érdekes: Széchy Károly befejezi benne Bessenyei ről és társairól (Baróczi, Naláczy, Barcsay) a múlt füzetben kezdett cikket, s a Francziások itthon cz. új fejezetben szól Orczyról, Telekőről, Ányosról és Péczeli Józsefről azzal az eredetiséggel és alapossággal, mely a szerzőnek minden munkáját jellemzi. A következő cikkekben: A deákosak cz. alatt Négyesy László a múlt században keletkezett klasszikai irodalmi irányról értekezik részletesen ismertetőnkülönösen Baróti Szabó, Rájnis és Révai költői működését, a közöttük folyt prozódiai tollharcot s végül a „Magyar Horáz”-nak nevezett Virág Benedek költői és történeti műveit. Az utolsó cikkben Endrődi Sándor az ismert jeles költő, Dugonics András méltatását kezdi

meg, e füzetben első munkáit s a nevezetessé vált Etelka ez. regényét ismertetvén, A szövegben ismét sok irodalmi vonatkozású illusztráció van. Bessenyei siremléke, Báróczi, Orczy, Péczeli, Baróti Szabó, Rájnisi, Virág, Dugonics arczképei, Teleki, Anyos, Péczeli, Baróti, Rájnisi aláírásai, Virágnak budai lakóháza s egy költeménye kéziratai hasonmásban Dugonics Etelkájának czimképe stb. A házagpotló vállalat füzetenként jelenik meg s 40 krért minden könyvkereskedésben kapható.

* „**A magyar Mese- és Mondavilág**“ című irodalmi vállalatból (Irja Benedek Elek, kiadja az Athenaeum) megjelent az 5 ik füzet az eddigiekhez hasonló gazdag tartalommal és szép képekkel. E füzetben a gyönyörű mesék sorozatát egy monda váltja fel és „Az Isten kardja“ czim alatt, mely a Hun-mondakör egyik legszebb részét képezi. Benedek Elek mesemondó tehetsége a mondákban ép oly magas fokon tűnik, mint a mesék és regék előadásában. A füzet ára 25 kr., s kapható minden könyvkereskedésben. A hazafias vállalatot nemzettünk minden olvasói tudó fiának őszintén ajánljuk.

Ujdonságok.

Gyulafehérvárt, 1894 április 12.

— **A szeretője én maradtam.** A „Magyar Hírlap“ párisi levelezője a napokban beszélt Maurice Barrès-el, az Une Journal parlementaire „egoista“ szerzőjével. Természetesen magyarországi dolgokról volt szó s Barrés a nagy halottat, Kossuth Lajost hozta szóba.

— Ah! kiáltott fel — én is gyászolom Kossuthot, akivel olaszországi utam alkalmával volt szerencsém találkozni. Sokat beszélgettünk, persze Magyarországról . . . s ekkor . . .

— S ekkor? . . .

— Nos hát ekkor mondott Kossuth egy olyan dolgot, a melyet soha, soha sem felejték el. Így szólott: „Nos hát vége! . . . Hiába, hiába minden panaszom, Húngária férjhez ment a Habsburgokhoz! . . .“ Aztán lehorgaszott a fejét és hallgatott. Majd ismét felütötte s mélységes szomorúság közepette megremegett az egész testében, folytatta!

— Ah! igen, Húngária férjhez ment a Habsburgokhoz! . . . De a szeretője én maradtam!

— **A Kossuth-kalap eredete.** New-Yorkban mint onnan írják, a több ezer tagu magyar kolóniában okozott első sorban Kossuth Lajos halála mély gyászt, de sok emléket elevenített fel azoknak az öreg new-yorki polgároknak a körében is akik Kossuth körül éltek Amerikában töltött napjaiban. Különösen sokat beszélnek arról a vidámpizódrról, amely Kossuthnak New-Yorkba való bevonulása alkalmával a Kossuth-kalap eredetéhez fűződik. Néhány héttel Kossuth megérkezése előtt John N. Genin, egyik előkelő kalapgyáros ezer dollárt ajánlott fel Kossuth javára és azt indítványozta, hogy kilencvenkilenc Kossuth eszméivel egyetértő amerikai polgár hasonlóképpen cselekedjék, hogy így egy százezer dolláros alapítvány gyűljön össze, amelyet az akkori polgármester, Ambrose Kingsland kezeljen. Az újságok írtak a tervről, mindenütt beszéltek róla és Genin indítványával legalább azt érte el, hogy Kossuthot kíséretével ünnepiesen, katonai díszszel fogadták. Kézzel azután a genialis Genninek újabb ötlete támadt. Raktárában rengeteg mennyiségű lágy fekete posztókalapja volt, amelyet könyveiben menthetetlenül veszteségnek jegyzett be. A kalapok széles karimáját baloldalt felhajlotta, fekete struccotollal megtízte és készen volt a Kossuth kalap. A fogadás napján Kossuthot és menekülő társait megajándékozta egygyel-egygyel s amikor az emigráns-csapat az egyforma kalapokkal a Broadwayn felvonult, nőttön-nőtt a bámulók serege. A menet még egyre tartott, amikor Genin raktárait, amelyek kirakatai tele voltak az új kalapokkal, egyenesen megostromolták. Mindenki Kossuth-kalaphoz akart jutni s az összes kalapgyárosok ilyeneket készítettek, sőt ez alkalommal támadtak új kalapgyárak, melyek mind csak Kossuth kalapot szállítottak. A selyem cilinderek letek a divatról és évekig Kossuth-kalapot hordtak a yankeek.

— **Császár és közvitéz.** A németek ifjú uralkodójának, Vilmos császárnak, a napokban különös kérényt nyújtott át a kabinetiroda főnöke. A Ratiborban állomásozó gyalogsági zászlóalj egyik közlegényébe lett szerelmes valamelyik konyha-nimfa. Csinos, szemrevaló a legény, csak az bántotta a leányzót, hogy kedvese — közlegény. De gondolt egyet. A múlt hónap 14-ikén asztalhoz ült s kérényt intézett a császárhoz. Arra kérte, hogy kedvesének, aki a felső-szléziai 62. számú gyalogezred egyik zászlóalján szolgálmint közlegény, varrasson fel néhány csillagot. Minthogy azonban kedvesével husvét vasárnap sétálni megy, különösen arra

kéri a császárt, hogy — ha már kérélmét teljesíti a csillagokat husvételre varrassa fel, hogy akkor máregy altiszttel sétálhasson. A császár a kérényt véleményadás végett elküldte Boroszlóba az ezredparancsnoksághoz, ez pedig a zászlóaljparancsnokságnak küldte elintézés végett. A zászlóaljparancsnokság határozata ugyancsak meglepte a menyasszonyt. A zászlóaljparancsnok ugyanis válasz gyanánt a vitéz ur — a kondukt-lisztáját küldte el a leánynak.

— **Kapitány kisasszony.** Paine James angol humorista egy mulatságos történet beszél el, mely szerint egyik hamburgi amerikai gőzhajón történt. Egy amerikai őrnagy vigan töltötte az utazás előestéjét kártya és bor között a kajútban, s késő este tért vissza a kabinjába, de egész zavartan rohant ki ismét belőle.

— Felügyelő! felügyelő! — kiálta torkaszakadtából — egy nő alszik a kabinomban!

— Lehetetlen — szólt a felügyelő. Hogyan kerülne oda nő? A kabinban Slawters őrnagy alszik.

— De hisz az én vagyok!

— Bocsanat, akkor bizonyos Higginson kapitány.

— Badarság, nő van ott, ha mondom. Hiszen csak tudom, mi a nő.

— Mindjárt meglátjuk — szólt a felügyelő s a kabinba ment. De ő is egész rémülten tért vissza.

— Szavamra, asszony! Erre felköltötték a kapitányt s jelentették neki az esetet.

— Az is lehetetlen, itt az utasok lajstroma s benne Higginson kapitány.

A hajó kapitánya erre elkezd dörömbözni a kabin ajtaján.

— Mi az? kérdé belülről egy női hang.

— Hallo, asszonyom, hogy került ön ide? Ez férfi-kabin Slawters őrnagy és Higginson kapitány számára. Hát hiszen én vagyok kiáltja a női hang. Higgin-Mária Dorottya — kapitány az üdv hadseregében.

— **Carborundum.** Apja szamarait kereste David, és koronát talált. Lúdiát kereste Kolumbus és Amerikát fűdözte föl. Sok hasznos találmányt köszönhetünk annak, hogy a feltalálók aranyat akartak előállítani, Acheson E. G. Pennsylvania Monongahda városában gyémántot akart előállítani villamosság segítségével. E helyett a kova és a szénsav becses vegyületét nyerte, mely rendkívüli keménységével hivatva lesz arra, hogy az eddigi köszörülő és esztergályozó eszközöket kiszorítsa és pótolja, a carborundumnak nevezett találmány apró zöldessárga jegecekből áll. Előállítására és használatára egészen új iparágaknak is fog majd életet adni.

— **Ellopott házak.** Nemrég múlt el április elseje, a czim után valaki elkésett áprilisi trétának is gondolhatná a dolgot. Pedig szóról-szóra megtörtént dolog, hogy két házat elloptak. Brüsszelben a Molenbeek külvárosban történt, még pedig rendőri felügyelet mellett, a Beckant-utczában. Három héttel ezelőtt az oda-jött munkások elkezdtek bontani a tetőt és a falakat. A törmeléket, köveket gerendákat, zindelyt, vasrészeket, ajtókat, ablakokat, deszkákat stb. szóval a használható részeket kocsin és talicskán eltávolították. Két hétig tartott a munka és az alatt a rendőrség szigorúan őrködött, hogy a közlekedés akadályozva ne legyen. A belvárosban lakó háziur a napokban másodmagával két házához hajtatott, hogy azokat megmutassa és bérbe adja. Még a pinezék boltzatait is szétrombolva látta. Eddig nem jöttek nyomára a tetteseknek. A háziur és a rendőrség álmélkodását nem próbáljuk meg lefesteni.

— **Ide vagy oda.** Egy harmadosztályu utas azt kérdezi a vasúti kalauztól:

— Mondja kérem, mennyi ideig tart az utazás Budapesttől, Szegedig.

— Öt óra hosszat.

— Hát Szegedtől Budapestig?

A kalauz erre boszusan felel:

— Tán lóvá akar tenni az ur? Ide vagy oda az mindegy. Szeged ép annyira van Budapesttől, mint Budapest Szegedtől.

Nagy komoly ábrázattal azt mondja erre az utas:

— Csalódni tetszik, mert ide vagy oda az mindegy. Majd én mindjárt megmagyarázom. Lássá: szombattól vasárnapig az egy nap. De vasárnaptól szombattig az hat nap!

— **Beszélgés és Mark Twainnal.** A párisi Figaro egyik munkatársa meginterviewolta Mark Twaint, a kitűnő amerikai humoristát, a ki jelenleg Párisban tartózkodik. Miután buzamosabb ideig beszélgettek az angol és francia irodalmi viszonyokról, Mark Twain a következőkben fejtette ki a francia és az amerikai nép között való különbséget.

Egy amerikai eljött Párisba és a Concordehidról figyelemmel kíséri egy halásznak a működését, a ki körülbelül egy fél óra óta nyugodtan ül a parton és nem fog semmit.

Az amerikai lemegy hozzá és barátságosan megszólítja.

— Oh kedves barátom mit csinál ön itt?

A halász hátrafordul.

— Halászok!

Az amerikai visszafelel neki:

— Óh nem, ön csak halászni akar, de nem fog semmit. Ha öt perc alatt nem fog valamit, belököm önt a vízbe!

A halász nem veszi komolyan az amerikai fenyegetését és tovább is nagy nyugalommal lesi a halat.

Az amerikai mögötte áll, kiveszi az óráját. Öt perc elmúlt. A halász nem fogott semmit. Erre az amerikai a legnagyobb nyugalommal belelökki a boldogtalant a vízbe, a halász megfulad és az amerikai boldogan távozik, mert sikerült neki a földet egy haszontalan embertől megszabadítania.

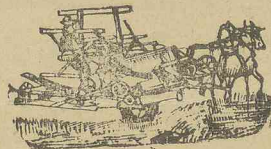
Nyilttér*)

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként **75 krt 13 frt 65 krig** — valamint **fehér, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig** — sima, kockás, csikozott, virágos, damaszott minőségben (mintegy 240féle diszpozíció és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít **póstabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Mint ták póstafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragsztandó.

* E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal el a — Szerk.

HIRDETÉSEK.

Mc CORMIK

fűkaszáló és aratógépek

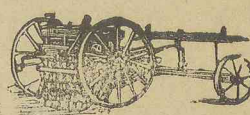
a legjobbak a világon.

Kitüntetve minden kiállításon.

Petroleummotorok, gőz- és járgánycséplőgépek,

ekék, boronák, rosták, trieurók, sorvetőgépek, kézivetőgépek, kukorica-morzsolók, szeoska és árpavágók, darálógépek malmok,

ugymint mindenféle gépek, szármok és eszközök a gazdaság számára legjobban és legolcsóbban kapható:

Müller és Weisz-nál

Budapesten, váci-körút 76.

24. 5-10.

a nyugati pályaudvar közelében.

LE GRIFFON
Valódi Francia papír

ÜGYELJENEK A JEGYRE

ÖVAKODJANAK MINDEN UTÁNZÁSTÓL

a legjobb
A LEGKERESETTEBB
SZIVARKA PAPIR

az egészségnek leghasznosabb

Sinzel Albert kiadó.

Az idő pénz!

Nyom. Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

e lap kiadóhivatalában.

